

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

2021/2022.

1. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!
Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Az utolsó négy paprikát is benyomta a húsdarálóba, közben végignézett az asztalon sorakozó öt hatalmas tálon, négy-négy kiló lilahagyma, tarkabab, paradicsom, pirításpaprika, padlizsán, persze ezt igazából nem így kell mondani. Otthon Vásárhelyen ezt így, vereshagyma, fuszulyka, gogosár, vinetta, egyedül a paradicsom volt paradicsom. Anya épp az utolsó paradicsom héját szedegette le, időnként hideg vízbe mártotta az ujjait, hogy ne égesse annyira a forró padlizsán, arról persze szó se lehetett, hogy megvárják, amíg kihűl, azután héjazzák le.

A zakuszka Apa egyik legfőbb mániája volt, órákig tudta magyarázni, hogy ez egy ősrégi örmény családi recept, az egyetlen igazi és autentikus, az összes többi variáció mind elfajzott ostobaság, hosszan, dühösen tudott azokról a szerencsétlenekről beszélni, akik nem úgy csinálják, ahogy ő, persze a titkos családi receptet az istenért se osztotta volna meg senkivel.

Anya fakéssel zúzta össze a padlizsánt, aztán hozzátöltötte a többihez. Aztán letette a deszkát, sóhajtva végignézett a tálakon. Dénes arra gondolt, hogy most jön a neheze, a húszliteres üstben a főzés és a kevergetés, Apa ezt soha át nem engedte volna másnak, ott izzadt az üst mellett órák hosszat. Anya levegőt vett, Dénes tudta, mit fog mondani, ugyanazt, megint ugyanazt, és arra ő majd megint ugyanazt fogja felelni.

(Részlet Dragomán György *Főzőskönyv* című művéből; Magvető, Budapest, 2020)

1. **Sorold fel** a szöveg **első** mondatában szereplő **tálon** mondatrész **bővítményeit!** Mindegyik mellé írd oda **mondatrészi szerepét!**

2. **Jelöld a mondatrészeket** aláhúzással és betűjellel!

Ezt nem így kell mondani.

3. **Olvasd el** figyelmesen a **fenti szöveg második mondatát!** Mely nyelvváltozatból valók a *vereshagyma, fuszulyka, gogosár, vinetta* szóalakok? **Keretezd be** a helyes válasz előtti **betűjelet!**

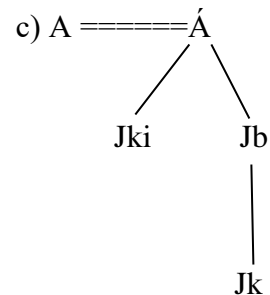
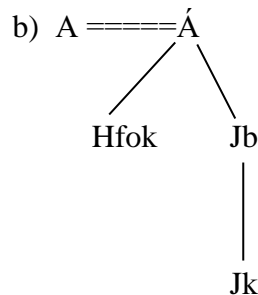
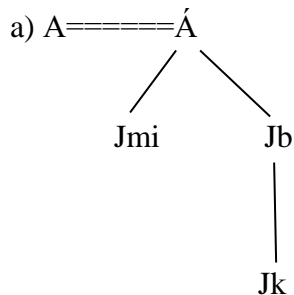
- a) a magyar köznyelvből
- b) a magyar szlengből
- c) a magyar tolvajnyelvből
- d) egy magyar nyelvjárásból
- e) a magyar regionális köznyelvből

4. Sorold föl a szöveg **harmadik** mondatának **igekötös igéit!** Írd őket a vonalra! **Határozd meg a mondatban betöltött szerepük alapján igeidejüket, igemódjukat és ragozásukat!**

5. **Keress ki a névmási eredetű határozószókat** a fenti szöveg **harmadik** mondatából! **Írd** őket a vonalra!

6. Melyik ágrajz felel meg a következő mondatnak?

A zakuszká Apa egyik legfőbb mániája volt.

7. Véleményed szerint **miért** került a szövegbe **nagy kezdőbetűvel** az *apa* és *anya* szó? Gondolataidat **írd** a vonalra!

8. **Keress ki** a szöveg **második** bekezdéséből a **névszói állítmányokat!** Írd őket a vonalra!

9. **Keress ki** a fenti szöveg **második bekezdéséből** az alábbi **határozókat!** Írd őket a megfelelő helyre! Megtörténhet, hogy ugyanabból a határozóból többet is találsz.

- a) állandó határozó _____
- b) módhatározó _____
- c) időhatározó _____
- d) társhatározó _____

10. Milyen **más szóval** tudnád **felcserélni** az alábbi mondat **egyedül** szavát úgy, hogy a mondat jelentése ne változzon? **Írj két** megfelelő szót a vonalra!

Egyedül a paradicsom volt paradicsom.

11. **Keress ki öt képzett melléknevet a második bekezdésből!** Írd őket a vonalra! Válaszd el a **szótót** és a **képzőt kötőjellel!**

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____

12. Keress ki a szöveg **első** mondatából **4 összetett névszót!** Írd őket a vonalra!

13. **Keress ki** a szöveg utolsó bekezdéséből **NÉGY olyan szót**, amelyben **zöngésségi részleges hasonulás található!** Írd a példákat a vonalra!

14. Az **utolsó bekezdésben** keresd ki az alábbi **mássalhangzó-változást tartalmazó szavakat! Írd a vonalra őket!**

Írásban jelölt teljes hasonulás _____

15. **Minősítsd** a kiemelt szavakat szófaji és mondatrészi **szerepük** szerint!

	SZÓFAJ	MONDATRÉSZ
üst mellett		
négy-négy kiló		
hangosan nevetett		
azután héjazzák le		
ezt így		

16. A felsoroltak közül **melyek a magyar nyelv nyelvrokonai? Karikázd be** a megfelelő **válasz előtti betűjelet!**

- a) bolgár és török
- b) mongol
- c) hanti és manysi

17. Hogyan javítanád ki a **helyesírási hibákat** az alábbi feliraton? **Írd át** helyesen a szöveget!

18. Írj a vonalra **egy-egy közmondást**, amely tartalmazza a *nyár* és a *ház* szó toldalékos vagy toldalék nélküli alakját!

a) nyár _____

b) ház _____

19. **Karikázd be a helyesen leírtak** előtti betűjelet!

- a) hagyjon
- b) higyjen
- c) fagyjon
- d) foggyon

20. Melyik **költőnk neve** rejlik az alábbi mondatban? **Írd** a vonalra!

Itt rossz a koszt, ó, lány, ide zsörtölődni jár csak az ember.

JAVÍTÁSI KULCS AZ 1. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2022. évi körzeti Magyar Nyelvi és Nyelvhelyességi Verseny)

1. *hatalmas* – minőségjelző; *öt* – mennyiségjelző; *asztalon* – helyhatározó, *sorakozó* – kijelölő jelző 4 x 0,25 = 1

2. Ezt nem így kell mondani. 4 x 0,25 = 1

T.....Hm Á.....A

3. d) 1

4. *szedegette le* – múlt idő, kijelentő mód, tárgyas ragozás

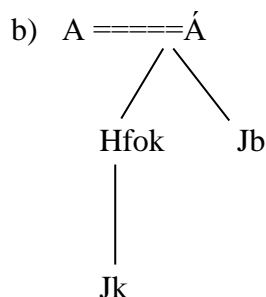
megvárják – jelen idő, kijelentő mód, tárgyas ragozás

kihűl – jelen idő, kijelentő mód, alanyi ragozás

héjazzák le – jelen idő, kijelentő mód, tárgyas ragozás 4 x 0,25 = 1

5. *annyira, arról, amíg, azután* 4 x 0,25 = 1

6. A zakuszka Apa egyik legfőbb mániája volt. 1
A Jb Jk Hfok Á

Ágrajz 1

7. A két szó amiatt kerül nagy kezdőbetűvel a szövegbe, mert konkrét, egyedi apáról és anyáról van szó, a szereplő szüleiről. Nem általánosan van szó apáról és anyáról. (Más, hasonló érvelés is elfogadható.) 1

8. *recept, ostobaság* 2 x 0,5 = 1

9. a) szerencsétlencéről; b) hosszan, dühösen, úgy; c) órákig; d) senkivel 4 x 0,25 = 1

10. csak, csupán, pusztán stb. 2 x 0,5 = 1

11. család-i; egy-(e)tlen; szerencsé-tlen; tit(o)k-(o)s; (ős)rég-i;

- igaz-i – A felsorolt példák közül 5 jó válasz értékelhető. 5 x 0,2 = 1
12. *húsdaráló, lilahagyma, tarkabab, pritaminpaprika* 4 x 0,25 = 1
13. *zúzta, aztán, ezt, ugyanazt* 4 x 0,25 = 1
14. *fakéssel, arra* 2 x 0,5 = 1
15. 10 x 0,1 = 1

	SZÓFAJ	MONDATRÉSZ
üst mellett	névutó	helyhatározó (az előtte állóval együtt)
négy-négy kiló	számnév	mennyiségjelző
hangosan nevetett	melléknév	módhatározó
azután héjazzák le	névmásI eredetű határozószó	időhatározó
ezt így	névmás	tárgy

16. c) 1
17. *Tájékoztatjuk kedves utasainkat, hogy a busz hátulja **ugyanoda** megy, ahova az eleje, ezért legyenek szívesek hátra fáradni! Köszönjük!* 4 x 0,25 = 1
 (Az ezért kötőszóval bevezetett tagmondat mellérendelés, ezért teszünk felkiáltó jelet a mondat végére. Amennyiben a tanuló meghagyta a három felkiáltó jelet, azt is elfogadjuk, és 0,25 ponttal értékeljük.)
18. Pl. a) Egy fecske nem csinál nyarat. b) Ahány ház, annyi szokás. Az kiabál, akinek a háza ég. (Egyéb megfelelő megoldás is elfogadható.) 2 x 0,5 = 1
19. a), c) 2 x 0,5 = 1
20. Kosztolányi Dezső 1